

La presència pura

Christian Bobin

El pare va ingressar fa tres mesos en una casa d'on no sortirà mai més. Té la malaltia d'Alzheimer. El pare i aquest arbre em porten a fer les mateixes reflexions. L'un, naufrag en el seu esperit; l'altre, sorprès per la tardor: de l'un i l'altre n'espero i en rebo el mateix.

Abans d'entrar en aquesta casa on és ara, el pare va viure algunes setmanes entre els morts, a l'Hospital psiquiàtric de Sevrey, vora Châlon sur Saône, en el pavelló Edelweiss. Els morts no eren els malalts sinó els infermers, que els abandonaven tot el dia sense dir-los ben res. Els morts eren aquelles persones joves i de bona salut que responien les meves preguntes fent referència a la manca de temps i de personal i que, enutjats, acabaven conclouent: «De tota manera, vostè no ho pot entendre. Vostè és a fora, i s'ha de ser a dins, ser de l'ofici, per tenir la intel·ligència que cal, la intel·ligència legítima». Els morts eren aquelles persones recloses en la seva sordesa professional. Ningú no els va ensenyar que tenir cura és mirar fit a fit, parlar -reconèixer per la mirada i per la paraula la sobirania intacta d'aquells que ho han perdut tot.

El pare es va quedar tan torbat, que assenyalava amb el dit l'únic arbre que hi havia al pati interior del pavelló -una espiral de fusta i de dolor-, i va avançar una resposta: «N'hi ha prou amb mirar aquest arbre per comprendre que aquí res no pot viure».

Una mica abans de les sis de la tarda, torno el pare al refectori de la residència. La major part dels pensionistes ja han estat reunits en aquest saló, alguns des de fa mitja hora. Els col·loquen acarats, en taules de quatre o sis. Tenen els ulls mig apagats. No s'enraonen. Alguns es recargolen sobre el plat buit, com nines amb el coll trencat. El mot «infern» plana damunt el saló. És un mot molt precís. És l'únic que podria expressar aquest lloc, aquesta hora, aquestes persones. Per a nosaltres hi ha dos béns tan preuats com l'aigua o la llum per als arbres: la solitud i els intercanvis. L'infern és l'indret on es van perdre aquests béns. De vegades el pare inicia un accés d'ira al llindar del refectori. Refusa entrar-hi, com si pressentís que mai res no el separarà d'aquesta comunitat morta -llevat la seva pròpia mort. La ira remet quan descobreix els rostres d'aquells amb qui comparteix taula, sempre els mateixos. Hi ha estat tot el dia ben a prop però cada vespre els dona la mà una bona estona abans d'asseure's, com si els retrobés després d'una llarga absència. Ells responen a l'encaixada amb un feble somris: fins i tot a l'infern la vida pot ressorgir per uns segons, vinguda qui sap d'on, intacta. Amb un gest n'hi ha prou.

Ell coneixia íntimament cadascuna de les fulles. A cadascuna li donava un nom. El vent les ha escampat damunt el terra fred. La neu les ha cobert. Sempre pensa en les fulles. Hi escolta la vibració del seu nom.

Bobin, Christian, *La presència pura*, Pollença: Salobre, 2007
Traducido por Antoni Clapés